

skulde have dem som Laan og 25,000 Rd. som Gave. Nu maa det først erindres, at, dersom Vandbygningsdirektørens Overflag havde været nærmere det, der var nødvendigt for at skaffe Svaneke en Havn tilbage igjen i brugelig Tilstand, vilde det vedkommende Byraad formentlig have faaet et ikke ubetydeligt større Tilskud fra Centralkomiteens Side; jeg siger formentlig, thi jeg tør ikke sige noget Afgjort derom, men hvis saa er, hviler det dog til en vis Grad paa en Statsautoritet, at Byraadet er gaaet glip af en saadan Beloville fra Centralkomiteens Side. Da nu Havnen skulde opføres, har dernæst Staten paa Centralkomiteens Opfordring forlangt, at den skulde ikke blot approbere Tegninger og Overflag til Havnens Gjenoprettelse, men ogsaa ved en Ingeniør have Tilsyn med Foretagendets Udførelse, og det er ikke unaturligt. Planen blev altsaa lagt og approberet af den ærede Minister, og Ansvar for, at Havnen ikke blev, som den skulde være, faldt saaledes over paa Regjeringen eller dens Sagkyndige. Det var da meget naturligt, at vedkommende Byraad søgte sig dels lettet og dels ligesom distanceret af dette Forhold, saa at, selv om det kunde have skaffet andre Sagkyndige, vilde det ikke have den Opfordring dertil, som Sagen nu engang forelaa. Nu antog Byraadet den samme Ingeniør til paa dets Vegne at lede Foretagendets Udførelse, som Staten, for at befri Byraadet for en dobbelt Udgift til Tilsynhavende, antog til at have Tilsyn med hans egen Udførelse af Arbeidet. Der kan ganske vist derved være fremkommet Besparelse baade i Tid og Penge, — det kan ikke negtes; det kan gaa lidt kvikere, naar der ellers er Forstand nok; men det er ikke betryggende, at en Mand af Staten udnævnes til at kontrollere det Arbeide, han selv udfører for en By. Udførelsen blev da ogsaa derefter; thi de Lømmestifter, man lagde under denne Mole, fyldte man ikke, som efter Overflaget beregnet, med Møllesten, men med Brudsten, hvorefter fulgte, at disse Stenstifter bleve trykkelige eller forskudte. Dels paa Grund af, at Brudstenene ikke kunde holde sig, som de fra første Færd bleve lagte, men lettere ere skubbende og sammentrængte i Risterne, men dels ogsaa paa Grund af den tilkommende Stormflod er hele denne Mole bleven ødelagt og en stor Kapital bleven spildt, saa at man formentlig maa helt bortflytte denne Mole og flytte den nærmere ind til Klippen. I denne beklagelige Stilling er altsaa denne Kommune kommen. At fritage den for al Skyld i denne Henseende tør jeg ikke indlade mig paa; men jeg tror, at man tør underskrive, hvad Ministeren siger, at „det tør efter de stedfunde Undersøgelser anses for givet, at den indtrufne Skade paa Havnearterne vilde være undgaaet, naar den approberede Plan nøiagtig var fulgt“. Den approberede Plan er altsaa ikke bleven fulgt, og derefter er Skaden fremkommen. Spørvidt nu iøvrigt den approberede Plan kunde

have fritaget for denne Skade eller i og for sig vilde have været hensigtsmæssig, staar naturligtvis hen. Andre Sagkyndige, der ville undersøge denne Sag, ville maasse have Tvivl derom. Jeg har hørt Tvivl derom. Det foreligger imidlertid ikke; men det er anerkjendt af Regjeringen, at den gennem sine Autoriteter har paataget sig et moralsk Ansvar overfor dette Forhold. Naar da den ærede Minister har troet at burde under disse Omstændigheder høre til vedkommende Kommune paa Statens Vegne, ved at tilstaa den de Betingelser for et Laan, som her ere fassatte, finder Udvalget denne Ministerens Stilling begrundet i en rigtig Opfattelse af Statens Forhold i denne Henseende, idet man forøvrigt beklager, at her er kommet — jeg tror, jeg tør sige — et nyt Bevis til de ikke saa foregaaende for, at vore Vandbygningskyndige ikke altid have det Held med sig i deres Foretagender, som ønskeligt var. Mon det ikke skulde være nødvendigt i denne Henseende at tænke paa nogen Forandring? Jeg glemte at omtale, at der i Forslaget under Nr. 11 ved en Trykfeil staar 12,700 Kr. istedet for 11,700 Kr., en Sum, som skal forhøies med 500 Kr.; men jeg har allerede gjort Bureauet opmærksom derpaa, og jeg tænker, at der ikke fra den høitærede Formands Side er Noget at sige dertil. Jeg er bleven gjort opmærksom paa, at jeg har forbigaaet Forslaget under Nr. 34, som angaar Tilskud til en ny Skole paa Færøerne. Det Forlangende, her er stillet, staar i Overensstemmelse med de Regler, man hidtil har fulgt ved Understøttelse til Skoler paa Færøerne, og man har ikke havt Noget at indvende derimod. Forslaget under Nr. 102 er stillet af den høitærede Finantsminister og skulde angive Indholdet af § 28. Udvalget har ikke troet, at der var Anledning til at foreslaa Endringer i dette Forslag, selv om der var Mulighed for, at enkelte, ikke der nævnte Lovforslag skulde komme frem med Udgift eller Indtægt som Resultat. Dermed har jeg omtalt de Endringsforslag, der af den høitærede Formand ere satte til Forhandling.

Indenrigsministeren (Lobjens): Det Forslag, der til § 19 under Nr. 25 er stillet af det høitærede Udvalg, skal jeg for mit Vedkommende tiltræde. Alle de andre af Ordføreren omtalte Forslag ere stillede af mig og tiltraadte af Udvalget. Ingaende dem har jeg Intet at tilføie, undtagen med Hensyn til Forslaget under Nr. 100, idet jeg ikke kan erkjende Nødvigheden af den Fremstilling, der af den høitærede Ordfører blev givet med Hensyn til Statens Skyld eller Medskyld i de Uheld, der ere indtrufne ved Bygningen af Havnen ved Svaneke. Den Tilsynsmand, hvem Staten har overdraget at føre Tilsyn med Bygningen af Havnen, er ikke en af Statens Ingeniører; thi som alt tidligere af mig